

Κρυοσυντήρηση ωαρίων και Υποβοηθούμενη Αναπαραγωγή

Του Παναγιώτη Παπαλάμπρου

Μαιευτήρα Γυναικολόγου

Γενικά

Η επιστήμη σήμερα, έχει κάνει άλματα όσο αφορά νέες μεθόδους και τεχνικές της υποβοηθούμενης αναπαραγωγής δίνοντας την δυνατότητα σε όλο και περισσότερα ζευγάρια να τεκνοποιήσουν. Μια από αυτές, σχετικά πρόσφατη μέθοδος, είναι και η κρυοσυντήρηση ωαρίων κατά την οποία παίρνουμε ωάρια και τα καταψύχουμε με σκοπό να τα χρησιμοποιήσουμε στο μέλλον. Είναι εξαιρετικής σημασίας μέθοδος ειδικά σε περιπτώσεις απουσίας σπέρματος, προγράμματα δωρεάς ωαρίων, σε θεραπεία καρκίνου πχ. ωοθηκών με διατήρηση της γονιμότητας, κλπ. Όσο αφορά το σπέρμα και τα γονιμοποιημένα ωάρια η κατάψυξη τους αλλά και η απόψυξη τους είναι σχετικά εύκολη και μας δίνουν αυξημένα ποσοστά τεκνοποίησης. Όσο αφορά όμως τα **αγονιμοποίητα** ωάρια, η μέθοδος αυτή στην αρχή δεν είχε υψηλά ποσοστά επιτυχίας διότι για την κρυοσυντήρηση των ωαρίων χρησιμοποιούσαν την διαδικασία της σταδιακής κατάψυξης. Επειδή λοιπόν το ωάριο είναι το μεγαλύτερο κύτταρο του σώματος, περιέχει μεγάλη ποσότητα νερού, με αποτέλεσμα κατά την κατάψυξη να δημιουργούνται κρύσταλλοι οι οποίοι προκαλούν ανεπανόρθωτες βλάβες στα ωάρια. Αυτό δεν συμβαίνει με το σπέρμα και το γονιμοποιημένο ωάριο.

Μέθοδος της ταχείας κρυοσυντήρησης ή υαλοποίησης (vitrification) : Για να λυθεί το παραπάνω πρόβλημα της κρυοσυντήρησης με τα αγονιμοποίητα ωάρια περιγράφηκε η μέθοδος της υαλοποίησης κατά την οποία το ποσοστό επιβίωσης των αγονιμοποίητων ωαρίων μετά την απόψυξη είναι μεγαλύτερο του 70%.

Η διαδικασία της υαλοποίησης γίνεται αφού πρώτα αφυδατώσουμε τα ωάρια και στη συνέχεια αντικαταστήσουμε το νερό με αντιψυκτικό υψηλής συγκέντρωσης, για μικρό χρονικό διάστημα, αποφεύγοντας έτσι τον σχηματισμό κρυστάλλων πάγου. Στη συνέχεια τα καταψύχουμε γρήγορα με αποτέλεσμα το κύτταρο να γίνεται συμπαγές σαν γυαλί, εξ ου και το όνομα "υαλοποίηση". Μετά την υαλοποίηση τα ωάρια φυλάσσονται σε δοχεία υγρού αζώτου, με ασφάλεια, για τουλάχιστον 10 χρόνια. Εδώ θα πρέπει να σημειωθεί ότι με βάση την ισχύουσα νομοθεσία η κρυοσυντήρηση είναι νόμιμη για 5 χρόνια αλλά υπάρχει η δυνατότητα παράτασης κατόπιν έγκρισης από την Εθνική Αρχή Ιατρικώς Υποβοηθούμενης Αναπαραγωγής. Αν λοιπόν η γυναίκα θέλει να τα συντηρήσει για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα των 5 ετών θα πρέπει να το συζητήσει με τον ιατρό της.

Πριν την διαδικασία της κρυοσυντήρησης η γυναίκα πρέπει να υποβληθεί σε διαδικασία διέγερσης των ωοθηκών με σκοπό να πάρουμε το δυνατόν περισσότερα

ωάρια κατά την ωοληψία. Για να θεωρήσουμε ότι έχουμε τρία έμβρυα για μεταφορά, τα ωάρια που θα καταψύξουμε δεν πρέπει να είναι λιγότερα από 10.

Σε ποιες γυναίκες απευθύνεται η κρυοσυντήρηση ωαρίων : Όπως γνωρίζουμε, η επιτυχία μιας εγκυμοσύνης είναι άμεσα συνδεδεμένη με την ποιότητα των ωαρίων η οποία σχετίζεται άμεσα με την ηλικία της γυναίκας. Στις ημέρες μας όμως, όλο και περισσότερες γυναίκες καθυστερούν την εγκυμοσύνη τους. Αν θα θέλαμε να συνοψίσουμε τους λόγους θα λέγαμε ότι εδώ ανήκουν γυναίκες σε αναπαραγωγική ηλικία οι οποίες:

1. Προς το παρόν δεν έχουν βρει τον κατάλληλο σύντροφο.
2. Σπουδάζουν ή πρέπει να δώσουν προς το παρόν, βάρος στην καριέρα τους. Σχετικά πρόσφατα ανακοινώθηκε από την Apple ότι θα καλύπτει τα έξοδα κρυοσυντήρησης ωαρίων σε νεαρές υπαλλήλους προκειμένου να αναβάλουν την εγκυμοσύνη τους και να αφοσιωθούν στην εργασία τους.
3. Έχουν πρόωρη ωοθηκική ανεπάρκεια ή ιστορικό πρόωρης εμμηνόπαυσης.
4. Πρέπει να υποβληθούν σε χειρουργική θεραπεία, ή/και χημειοθεραπεία ή/και ακτινοβολία γιατί πάσχουν από κάποια μορφή καρκίνου. Σε πολλές από αυτές τις περιπτώσεις χάνεται η γονιμοποιητική ικανότητα της γυναίκας. (Η μέθοδος αρχικά αναπτύχθηκε για γυναίκες που διαγνώστηκαν με καρκίνο και μετά τις διάφορες θεραπείες θα έχαναν την γονιμότητα τους).
5. Η κρυοσυντήρηση χρησιμοποιείται επίσης και για τα ωάρια που περίσσεψαν από προσπάθεια εξωσωματικής γονιμοποίησης, αλλά και στις περιπτώσεις ζευγαριών που λόγω θρησκείας, δεν είναι επιθυμητή η κατάψυξη εμβρύων.

Πόσο επιτυχής και πόσο ασφαλής είναι η κρυοσυντήρηση ωαρίων: Το πρώτο ερώτημα έχει να κάνει με την πιθανότητα εγκυμοσύνης σε σχέση με την πιθανότητα εγκυμοσύνης αν θα χρησιμοποιούσαμε φρέσκα έμβρυα. Τα ποσοστά και στις δυο μεθόδους είναι περίπου ίδια αν χρησιμοποιήσουμε την μέθοδο της υαλοποίησης αρκεί να γίνεται από εξειδικευμένο προσωπικό και να μην υπάρχουν άλλα προβλήματα όπως πχ. από τον σύντροφο.

Όσο αφορά την ασφάλεια της μεθόδου, μέχρι στιγμής φαίνεται η κρυοσυντήρηση να είναι μια ασφαλής μέθοδος χωρίς να επηρεάζει την ποιότητα των ωαρίων. Μέχρι σήμερα με αυτή την μέθοδο, έχουν γεννηθεί μερικές χιλιάδες μωρά. Το ποσοστό των γενετικών ανωμαλιών σε σχέση με τον γενικό πληθυσμό είναι περίπου το ίδιο. Αυτό σημαίνει ότι τα αποτελέσματα μέχρι τώρα είναι ενθαρρυντικά αλλά δεν είμαστε ακόμα σίγουροι ότι τα τελικά αποτελέσματα των μελετών που θα γίνονται για τα επόμενα χρόνια δεν θα δείξουν αυξημένα ποσοστά γενετικών ανωμαλιών.

Συμπερασματικά λοιπόν με την υαλοποίηση προστέθηκε ένας ακόμα τρόπος για την διατήρηση της γονιμότητας στις γυναίκες. Είδαμε ότι για κάποιες κατηγορίες γυναικών η τεχνική αυτή είναι ο μοναδικός τρόπος για να τεκνοποιήσουν με τα δικά τους ωάρια σε προχωρημένη ηλικία. Ειδικά δε στην Ελλάδα, όπου η μέση Ελληνίδα έχει προ πολλού ακολουθήσει τον σύγχρονο δυτικό τρόπο ζωής, πιστεύουμε ότι η τεχνική αυτή θα προσφέρει πολλά στο χώρο της υποβοηθούμενης αναπαραγωγής.

Η χώρα μας είναι η έκτη χώρα παγκοσμίως που χρησιμοποίησε την συγκεκριμένη μέθοδο για την κρυοσυντήρηση των ωαρίων.

Τέλος, δίνεται η δυνατότητα να δημιουργήσουμε τράπεζες ωαρίων όπως αντίστοιχα υπάρχουν και τράπεζες σπερματοζωαρίων ενώ λύνει πολλά ηθικά προβλήματα όπως το γεγονός ότι δεν χρειάζεται να καταστραφούν έμβρυα αν δεν χρησιμοποιηθούν αλλά μόνο αγονιμοποίητα ωάρια. Υπενθυμίζουμε ότι το άρθρο αυτό είναι καθαρά πληροφοριακό για την συγκεκριμένη μέθοδο. Η κάθε γυναίκα που ενδιαφέρεται θα πρέπει να μιλήσει με λεπτομέρειες για την μέθοδο με τον ιατρό της για να αποφασίσει

